

UDHEZIM PER PUNE NE POS TERMINALIN CASTLES ANDROID

PËRMBAJTJA

1. UDHEZIM PER SHFRYTEZIMIN E POS TERMINALIT	3
Funkcionet e tasteve themelore:	3
1.1.....	4
Puna me kartela për pagesë (SHITJA)	4
Nisja e aplikacionit	4
SHITJA	4
1.2.....	8
Menyja Kryesore (funkcionet Pasqyra, VOID/STORNIM, KOPJA dhe FUNDI i DITES).....	8
Stornimi	9
Kopja	11
Pasqyra	12
Përfundimi i Ditës / (ang. End of the Day)	13
1.3.....	14
Ndërrimi rollneve/letrës në POS Terminal	14
2. UDHEZIM PER PENGIMIN E KEQPËRDORIMEVE NE POS TERMINAL	15
2.1.....	15
Elementet themelore dhe karakteristika e sigurisë te VISA kartelat	15
2.2.....	16
Elementet themelore dhe karakteristika e sigurisë së kartelave Mastercard	16
2.4.....	16
Reklamimet	16
Ruajtja e vërtetimeve / slipave	16
Dërgimi i llogarive	17
Reklamimi i blerësit	17
Reklamimi i vendit të shitjes	17
Transaksionet e kryera gabimisht	17

1. UDHEZIM PER SHFRYTEZIMIN E POS TERMINALIT

Punonjësit në njësinë tregtare, që pranojnë kartelat e pagesës në terminalin POS, janë të detyruar të njihen me këtë Udhëzim dhe të kryejnë kontrollet e sigurisë të përcaktuara në të gjatë kryerjes së çdo transaksioni individual.

POS Terminali - angl. **Point of Sale** – Është pajisje përmes së cilës kryhet pagesa e mallrave dhe shërbimeve, duke përdorur (kalimin) e kartelave të pagesës (debit dhe kredit) dhe duke lexuar të dhënat nga shiriti magnetik ose çipi i kartelës.

Përshkrimi i POS Terminalit – ana e përparme

1. Lexuesi i Contactless kartelave
2. Ekran (Screen)
3. Lexuesi i shiritit magnetik
4. Lexuesi i Chipit
5. Printeri

Funkcionet e tasterve themelore:

1. Lexuesi i kartelave Contactless (pa kontakt)
2. Ekran – shfrytëzohet për paraqitjen e menuesë dhe mesazheve për shfrytëzuesin, që e udhëheqin shfrytëzuesin gjatë procesit të transaksionit. Në vetë ekranin, tasteret në vazhdim, përcaktojnë këto akcione:

CANCEL	Tasteri I KUQ CANCEL përdoret për mbylljen e ekranit aktiv, që përfshin ndërprerjen e transaksionit, ndërprerjen e vendosjes së të dhënave dhe të ngjashme.
CLEAR	Tasteri I PORTOKALLTË CLEAR për fshirjen e të dhënave më parë të përfshira (shifra, vlerë ....)
ENTER	Tasteri I GJELBËRT ENTER përdoret për pranimin e përfshirjes së të dhënave ose zgjedhjen e ndonjë opcioni të caktuar.

3. Lexuesi i shiritit magnetik – përdoret për leximin e të dhënave nga shiriti magnetik i kartelës.
4. Lexuesi i chip-it - përdoret për leximin e të dhënave nga chipi i kartelës (nëse kartela ka chip).
5. Printeri – përdoret për shtypjen e slipit/faturës pas kryerjes së transaksionit.

Puna me kartela për pagesë (SHITJA)

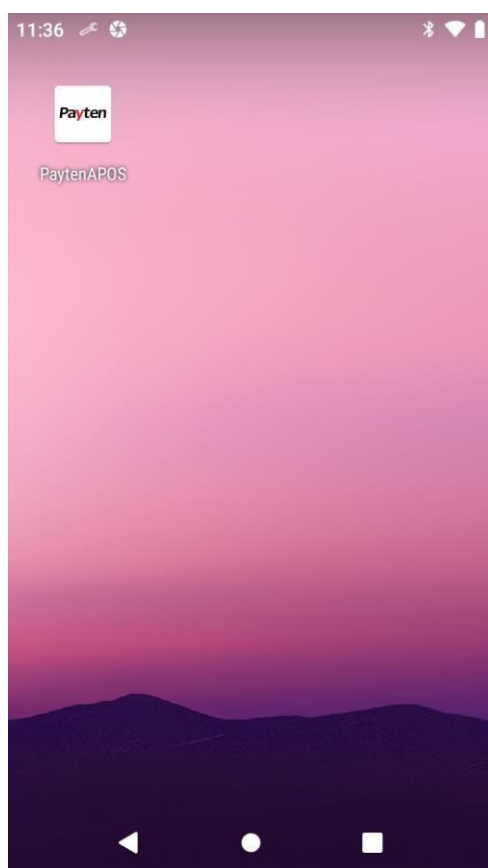
1.1

Për shkak të sigurisë Suaj dhe tonës, para kryerjes së çdo transaksioni me kartelë, ju lusim që të verifikoni elementet e sigurisë të përshkruara në paragrafin 3 të këtij udhëzimi dhe keni kujdes në ndonjë sjellje të dyshimtë të blerësit dhe mundësisë së keqpërdorimit të definuar në paragrafin 2.

Nisja e aplikacionit

Shfrytëzuesi, në ekranin bazë të pajisjes ANDROID e gjen ikonën për nisjen e aplikacionit të pagesave (Payment Application) dhe me klik në këtë ikonë e nisë aplikacionin. (**Figura 1**).

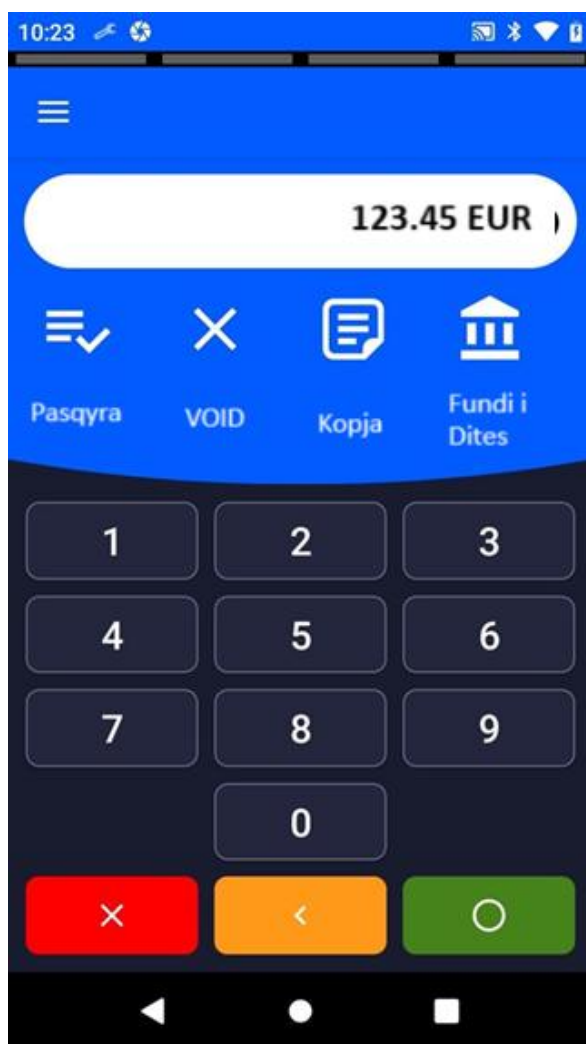

Figura 1: Ekranin bazë i Android Aplikacionit

SHITJA

Gjatë inicimit të shitjes, patjetër fillimisht duhet dhënë/përfshirë vlera e transaksionit në POS Terminal, e pastaj, varësisht nga lloji i kartelës, të afrohet kartela të CLESS lexuesi (nëse është kartela Cless), të vendoset kartela në lexuesin për chip apo të kalohet në lexuesin e shiritit magnetik.

Hapi i parë – Vlerën e transaksionit e përfshijmë përmes tastierës së terminalit (**Foto 2**), si të shtypim tastin e parë gjegjësisht shifrën e parë të transaksionit, pamja e ekranit ndryshon.

Foto 2: Pamja e ekranit gjatë përfshirjes së vlerë së transaksionit

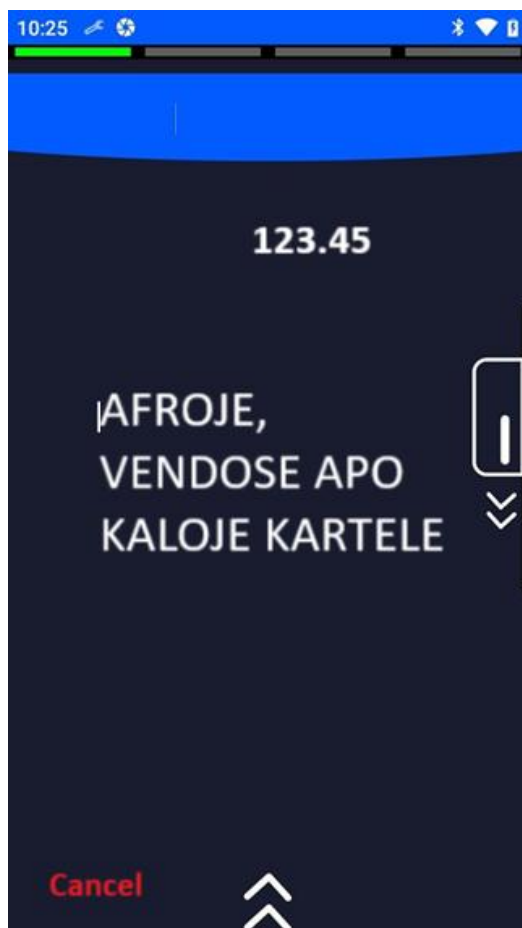
Pas verifikimit të shumës së futur, transaksioni mund të konfirmohet duke shtypur butonin e gjelbër (O). Shuma e futur mund të anulohet duke shtypur butonin e KUQ (X).

Nëse kemi futur një shumë të gabuar dhe dëshirojmë ta fshijmë dhe të fusim një të re, mund ta bëjmë këtë duke shtypur butonin me ngjyrë portokalli (<), pas së cilës vlera në ekran do të kthehet në vlerën fillestare prej 0.00 EUR.

Shuma futet në formatin e një numri të plotë plus dy shifra dhjetore (p.sh. 355.50), ku ato dy shifra dhjetore përfaqësojnë qindarkat (centët).

(Shembull: Nëse dëshirojmë të kryejmë një transaksion prej 356.70 Euro, do të shkruajmë 35670, dhe në ekran do të shfaqet shuma 356.70 EUR).

Hapi i dytë - Pas futjes së vlerës së transaksionit (shumës së saktë, me vlerat dhjetore) dhe konfirmimit të tij duke shtypur butonin e gjelbër (O), në ekranin e terminalit POS do të shfaqet mesazhi: AFROJE, VENDOSE APO KALOJE KARTELE (Figura 3).

Figura 3. Zgjedhja e mënyrës së leximit të kartelës

Nëse kryejmë transaksion me kartelën e cila posedon vetëm shiritin magnetik, kartelën duhet tërhequr ashtu që shiriti magnetik të jetë i kthyer kah ekrani dhe atë në anën e poshtme.

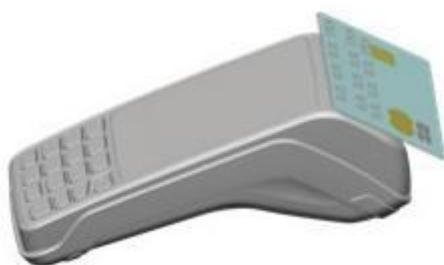
Nëse kryejmë transaksion me kartelën që e cila posedon chip, kartelën duhet vendosur në lexuesin e chipit ashtu që chipi duhet të jetë në pjesën e sipërme dhe kah lexuesi i terminalit.

Nëse po kryejmë një transaksion me një kartë pa kontakt, siç tregon edhe vetë emri, kontakti nuk është i nevojshëm, por mjafton që karta të afrohet te pjesa e terminalit POS (ose PIN PAD-it) që shërben për leximin e saj.

POS-i e konfirmon me një sinjal të shkurtër zanor leximin e suksesshëm të të dhënave nga karta dhe fillon përpunimin e transaksionit.

Të gjitha kartelat, pa kontakt, kanë këto shenja:

VEREJTJE: Varësisht nga rregullat/limitet e bankës, e cila ka lëshuar kartelën, ekzistojnë dy mënyra të realizimit të transaksionit me kartelat pa kontakt:

1. **Pa përfshirje të PIN-it** – gjatë kryerjes së transaksionit me vlera të vogla monetare – ku transaksioni verifikohet në mënyrë automatike dhe nuk është obligativ dhënja e PIN-it dhe as nënshkrimi i pronarit të kartelës.
2. **Me përfshirje të PIN-it** – nëse vlera e transaksionit është më i madh se sa limiti i Bankës -lëshuese e kartelës – i definuar në sistemin e Bankës apo organizatave të kartelave (VISA, MASTER CARD, American etj) atëherë aplikacioni kërkon përfshirjen e PIN-it.
3. **Hapi i tretë** – Nëse transaksioni kërkon autorizimin me vendosjen e PIN kodit, në POS terminal do të paraqitet forma për përfshirjen e PIN kodit ((**Figura 4**)). Në atë moment është e nevojshme t'i mundësohet shfrytëzuesit të kartelës casja te POS terminali për përfshirjen e PIN-it. Pas përfshirjes së PIN-it duhet të shtypet tasti i **GJELBERT (O)**.

Figura 4: Pamja e ekranit në nënmenynë për përfshirje të PIN kodit

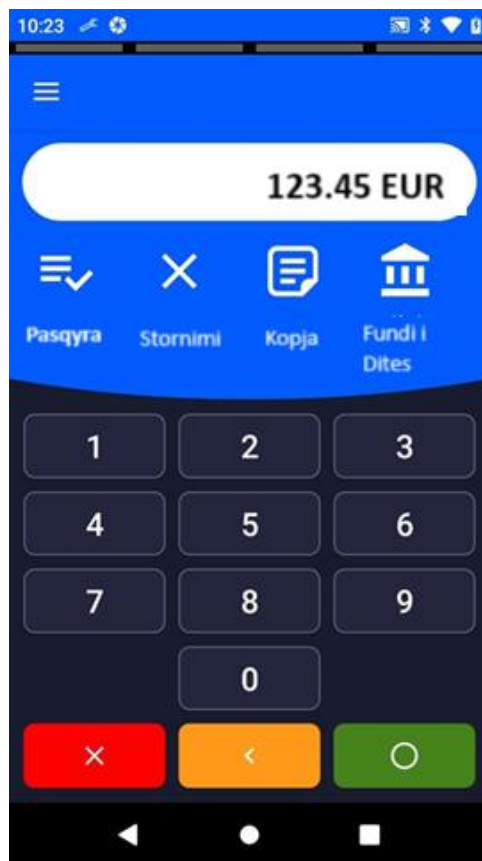
Pas përfshirjes së PIN kodit, transaksioni procesohet.

POS Terminali do të tentoj të vendos lidhjen me qendrën e autorizimit dhe nëse transaksioni është me sukses, në ekran do të paraqitet mesazhi i përfundimit me sukses dhe në vazhdim shtypen dy fatura/slipe me shumën e lejuar të transaksionit. Njëra kopje është dedikuar për pranuesin/tregtarin ndërsa e dyta për pronarin e kartelës.

1.2 Menyja Kryesore (funkcionet Pasqyra, VOID/STORNIM, KOPJA dhe FUNDI i DITES)

Kur të niset aplikacioni, paraqitet ekrani kryesor (**Figura 5**) me katër opsione:

- Pasqyra
- VOID/Stornimi
- Kopja
- Fundi i ditës

Figura 5: Pamja e menyse kryesore pas nisjes se aplikacionit

Stornimi

Opcioni **STORNIM** perdoret per te anuluar transakcionet e kryera te pagesave, pra per te kthyer fondet ne llogarinë e klientit.

Një transakcion i anuluar nuk do të përfshihet në qarkullimin e përgjithshëm të pagesave të terminalit, por në faturën përfundimtare të ditës do të shfaqen të gjitha transakcionet e anuluar brenda një periudhe të caktuar, për evidencë personale ose për rrethana të papritura.

Duke shtypur butonin **STORNIMI** në ekranin kryesor, fillon procesi i anulimit të një transakcioni.

Pasi të fillojë, terminali kërkon futjen e fjalëkalimit (**Figura 6**). Pas futjes së fjalëkalimit, konfirmimi bëhet duke shtypur butonin e gjelbërt (**O**).

Fjalëkalimi përbëhet nga **4 shifra**, të cilat janë **4 shifrat e definuara në TMS**.

Shembull:

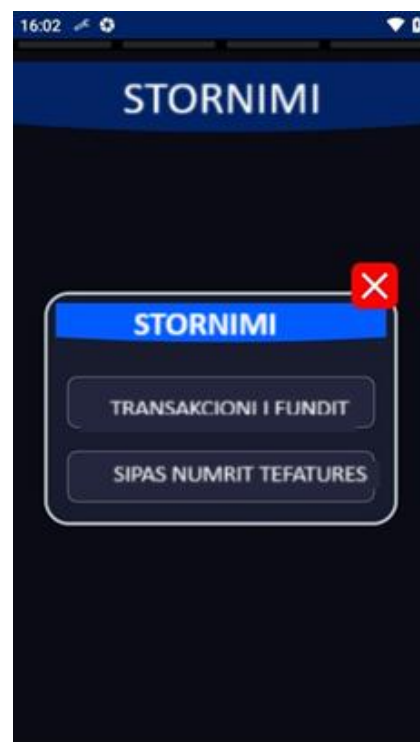

Figura 6: Përfshirja e passwordit për stornim

Me rastin e stornimit të një transaksioni të caktuar, është e mundur të zgjedhet njëri nga dy opsionet e ofruara (**Figura 7**):

- **TRANSAKCIONI I FUNDIT** (do të stornohet transaksioni I fundit I kryer në POS Terminal);
- **SIPAS NUMRIT TE FATURES/SLIPIT** (do të stornohet transaksioni në bazë të numrit të faturës/slipit, i cili gjendet në faturë/slip).

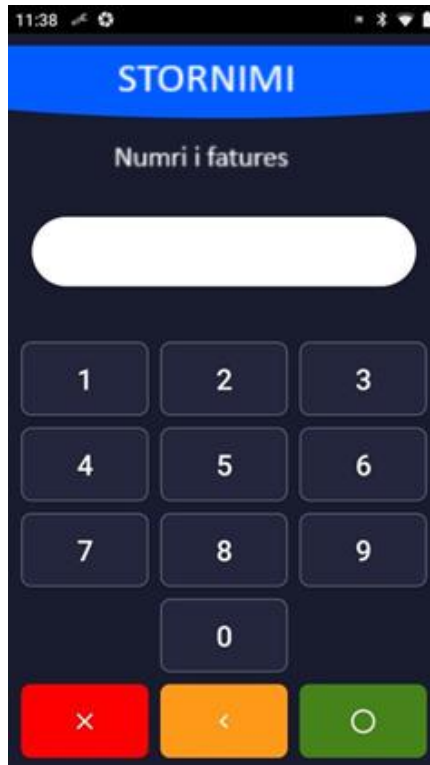
Opsioni **I FUNDIT** shfrytëzohet për stornimin e transaksionit të fundit të kryer ,nëse pas transaksionit që dëshironi ta stornoni nuk ka pasur transaksione tjera të kryera.

Figura 7: Pamja e ekranit në opsionin storni

Me zgjedhjen e OPCIONIT **SIPAS NUMRIT TE FATURES**, në ekran paraqitet nënmenyja në vazhdim ((**Figura 8**):

Pas përfshirjes së vlerës (numrit të faturës), të vërtetohet me tastin **E GJELBERTE (O)**. Vazhdon procesimi i transaksionit dhe në vazhdim shtypen dy fatura/slipa, si vërtetim i stornimit me apo pa sukses të transaksionit. Njëra kopje i është definuar pranuesit (akceptorit/tregtarit) ndërsa e dyta pronarit të kartelës.

Figura 8 : Pamja e ekranit në nënformën për stornim sipas numrit të faturës

VEREJTJE: Opcioni **STORNIMI** nuk është i mundur të kryhet nëse më parë është kryer **MBYLLJA DITORE** (ang. **End of the Day**).

Kopja

Opcioni **KOPJA** shfrytëzohet nëse ekziston nevoja për shtypjen e kopjes së faturës transaksionit tashmë të kryer. Nëse në ekranin kryesor zgjedhet opcioni **KOPJA** në ekranin e POS terminalit do të paraqitet pamja si më poshtë (**Figura 9**):

Figura 9: Paraqitja në ekran në nënmenynë për shtypjen e kopjes së transakcionit tashmë të kryer.

- **TRANSAKSIONI I FUNDIT** (shtyp kopjen e transakcionit të fundit të kryer ose mbylljes së kryer ditore);
- **SIPAS NUMRIT TE FATURES** (shtyp kopjen e faturës/slipit sipas numrit të faturës të transakcionit të kryer më heret, i cili i ipet më heret)

VEREJTJE: Kopjen e slipit per transakcionet e kryera është e mundur ta shtypni vetëm gjatë një dite, para inicimit të **MBYLLJES DITORE**.

Pasqyra

Me shtypjen në opcionin **PASQYRA** në ekranin kryesor (**Figura 10**) do të paraqitet lista e transakcioneve të kryera. Shfletimi i kësaj liste mund të nisët përmes opcionit **Scroll**, e nëse dëshironi mund të shtypni kopjen e një transakcioni të caktuar apo edhe ta stornoni.

KOPJEN e slipit të transakcionit të zgjedhur mund ta shtypni me zgjedhjen e opcionit **KOPJA**, ndërsa **STORNIMIN** e transakcionit të zgjedhur mund ta bëni me zgjidhjen e opcionit **STORNIMI**.

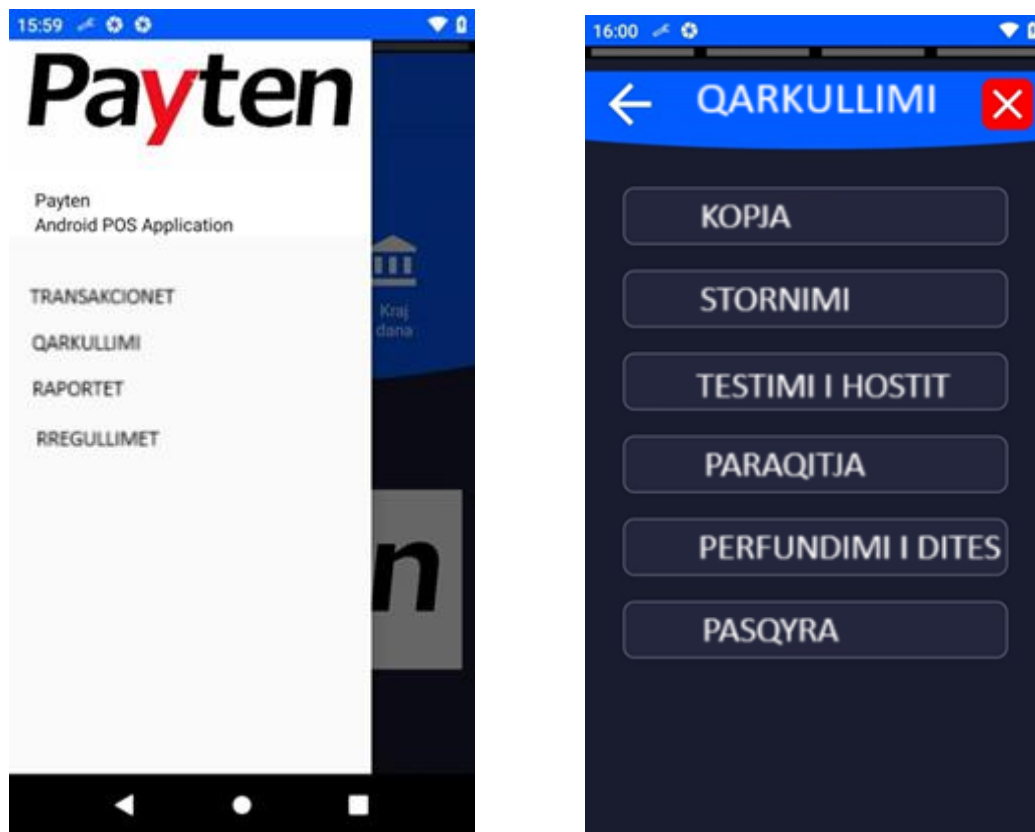

Figura 10: Pamja e ekranit në nënmenynë pasqyra e të dhënave për transakcionin

Përfundimi i Ditës / (ang. End of the Day)

Me shtypjen në shenjën për menynë kryesore (3 viza në këndin e epërm të majtë) inicohet **PERFUDNIMI I DITES (Figurat 11 dhe 12)**. Me iniciimin e këtij opcioni, POS terminali shtyp shumën e të gjitha transakcioneve të kryera gjatë një dite (apo ndërrimi), gjegjësisht për periudhën nga përfundimi i ditës së fundit deri në momentin e inicimit momental apo aktual të mbylljes së ditës.

VEREJTJE: Rekomandohet t kryhet **MBYLLJA E DITES** në përfundim të çdo dite të punës (nëse ka pasur transakcione në atë periudhë).

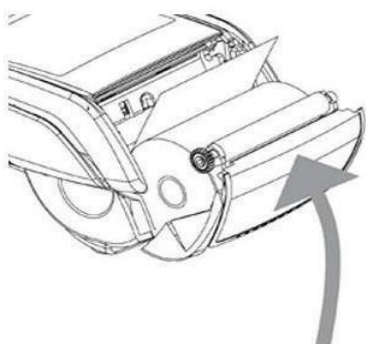
Figura 11 dhe 12 : Inicimi i opcionit MBYLLJA E DITES

1.3 Ndërrimi rollneve/letrës në POS Terminal

Ndërrimi i letrës është një proces shumë i thjeshtë.

Kur letra/rollna është para përfundimit, në letër paraqitet një vijë e kuqe, e cila tregon që letra shpejt do hargjohet. Hapeni kapakun e printerit (siç shihet në **Figurën 13**, nxirrni rollnen e vjetër, e pastaj vendosni të reën ashtu që fillimi i saj „të sheh kah ti“ dhe mbylle kapakun.

VEREJTJE: Mos e tërhiqni rollnën nëpër cilindër, vetëm e vendosni, tërhiqni një copë letgre dhe mbyllne kapakmun.

Figura 13. Ndërrimi i rollnes

2. UDHEZIM PER PENGIMIN E KEQPERDORIMEVE NE POS TERMINAL

Selementet e sigurimit në kartelat për pagesa:igurnosni elementi platnih kartica

- **Visa dhe Visa Electron**
- **Maestro dhe Mastercard**

2.1 Elementet themelore dhe karakteristika e sigurisë te VISA kartelat

Kujdes: Kushtet në vazhdim vlejné për kartelat Electron (të rrafshëta) dhe VISA kartelat. Shihni në Electron karakteritikat e Electron kartelave në vazhdim:

1. Shenja VISA – Gjendet çdoherë në pjesën e përparme të kartelës, në anën e djathtë, mbi ose nën hologram.
2. Hologrami - Mund të gjendet në pjesën e përparme të kartelës ose edhe në pjesën e prapme.
3. BIN i parashtypur – Katër shenjat e para të numrit të kartelës të shtypura në plastikë nën numrin e kartelës duhet të përputhen me katër shifrat e para të numrit të ngulitur të kartelës dhe duhet të fillojnë me shifrën „4”.
4. Numri i ngulitur (Embossed) i kartelës – Të gjitha shifrat janë me madhësi dhe formë të njëjtë. Mund të përmbajnë 13, 16 ose 19 shifra (me së shpeshti 16).
5. Emri dhe Mbiemri i mbajtësit të kartelës – Të gjitha shkronjat janë me madhësi dhe formë të njëjtë.
6. Data e Validitetit - VALID FROM (VLEN DERI) paraqet datën prej kur kartela mund të shfrytëzohet (nga dita e parë e muajit) gjegjësisht datën EXPIRES END (VLEN DERI). Së pari ipet muaji e pastaj viti (psh. 06 muaji e 27 viti). Në disa kartela mund të paraqitet vetëm data deri kur kartela është e vlefshme (valide). Keni vëmendjen a është kartela ende valide dhe këtë ia bëni me dije pronarit të kartelës (nëse keni rast të tillë sepse ndoshta ka edhe kartelë tjetër valide).
7. Paneli për nënshkrim – Patjetër keni kujdes tek paneli për nënshkrim nga ana e prapme e kartelës. Nëse paneli në çfarëdo mënyre ka qenë fizikisht i dëmtuar (i grrithur apo i fshirë), në atë vend do të paraqitet fjala VOID. Në panel detyrimisht duhet të qëndroj nënshkrimi i i shfrytëzuesit. Nëse kartela është e panënshkruar , të kërkohet nga shfrytëzuesi që të nënshkruhet para jush dhe të verifikohet identiteti i tij!

- CVV2- është numër unik treshifror, i cili gjendet në panelin për nënshkrim në anën e pasme të kartelës.
- Shifra e prodhuesit të plastikës – Çdo prodhues e ka numrin unik i cili gjendet në pjesën e prapme të kartelës.
- Çipi (ang. Chip) – Sot gati të gjitha kartelat e kanë edhe çipin, i cili gjendet në pjesën e përparme të kartelës, në anën e majtë. Kartela me çip duhet të futet në lexuesin e çipit në POS terminal, ku qëndron gjatë tërë kohë së kryerjes së transakcionit. Pas kryerjes së transakcionit, Terminali me mesazh dhe me mesazh zanor njofton që të tërhiqet kartela.

2.2 Elementet themelore dhe karakteristika e sigurisë së kartelave Mastercard

- Logo e Mastercard logo – mund të jetë e vendosur mbi ose në nën hologramin.
- Emri dhe Mbiemri i kartelëmbajtësit – shkronjat janë me madhësi dhe formë të njëjtë.
- BIN i parashtypur – Katër shenjat e para të numrit të kartelës të shtypura në plastikë nën numrin e kartelës duhet të përputhen me katër shifrat e para të numrit të ngulitur të kartelës dhe duhet të fillojnë me shifrën „5“.
- Data e Validitetit - VALID FROM (VLEN DERI) paraqet datën prej kur kartela mund të shfrytëzohet (nga dita e parë e muajit) gjegjësisht datën EXPIRES END (VLEN DERI). Së pari ipet muaji e pastaj viti (psh. 06 muaji e 27 viti). Në disa kartela mund të paraqitet vetëm data deri kur kartela është e vlefshme (valide). Keni vëmendjen a është kartela ende valide dhe këtë ia bëni me dije pronarit të kartelës (nëse keni rast të tillë sepse ndoshta ka edhe kartelë tjetër valide).
- Numri i llogarisë së kartelëmbajtësit - llogaria e kartelëmbajtësit në Bankën që ia ka lëshuar kartelën.
- Çipi (ang. Chip) – Sot gati të gjitha kartelat e kanë edhe çipin, i cili gjendet në pjesën e përparme të kartelës, në anën e majtë. Kartela me çip duhet të futet në lexuesin e çipit në POS terminal, ku qëndron gjatë tërë kohë së kryerjes së transakcionit. Pas kryerjes së transakcionit, Terminali me mesazh dhe me mesazh zanor njofton që të tërhiqet kartela.
- Numri siguruës (CVC2) - është numër unik treshifror, i cili gjendet në panelin për nënshkrim në anën e pasme të kartelës.

2.4 Reklamimet

Ruajtja e vërtetimeve / slipave

Vërtetimet për transakcionet e kryera në pikën shitëse duhet ruajtur 3 vjet (36 muajë), gjegjësisht për periudhën e caktuar me ligjin e vendit.

Dërgimi i llogarive

Klienti është i detyruar, me kërkesë të bankës, që brenda 7 ditëve të dërgojë fletët nga POS Terminali.

Reklamimi i blerësit

Për çdo mundësi pasaktësie gjatë transaksionit, blerësi, pra, pronari i kartelës ose kartelëmbajtësi, do të bëjë reklamimin në bankë. Në këtë rast, vendi i shitjes është i detyruar të dërgojë bankës një kopje të konfirmimit të blerjes (slip), në të cilën bëhet fjalë për reklamimin.

Reklamimi i vendit të shitjes

Në rast mosmarrëveshjes ose mosplotësimit të detyrimeve të dakorduara për pagesën nga ana e bankës, vendi i shitjes dërgon kopje të konfirmatave të transaksioneve të kryera që kanë lidhje me reklamimin.

Transaksionet e kryera gabimisht

Në rast se tregtari e konstaton se ka ngarkuar gabimisht blerësin, pra pronarin e kartelës, dhe anulimi i atij transaksioni nuk është i mundur, tregtari njofton bankën, përkatësisht Qendrën e Autorizimit, e cila do të japë udhëzimet përkatëse.